

Dvě knihy o Olegu Susovi

Jiří Gabriel

V letech 2017 a 2018 připravil Ladislav Soldán (za přispění dalších Susových posluchačů) k vydání dvě publikace o filosofovi a estetikovi MU doc. PhDr. Olegu Susovi (1924–1982). První (z r. 2017) s titulem *Oleg Sus méně známý (a stejně neúprosný)*¹ obsahuje výběr ze Susových textů mj. z rubrik Články, Recenze, Glosáře, Interviewy, Lektýrník a z jiných rubrik *Hosta do domu* 1968.

Čtenářům pamatujícím si na zmíněný rok není třeba sdělovat, že tento ročník *Hosta do domu* (HDD) nebyl zvolen náhodně. Z rubriky Články Soldán vybral texty „Generovaná degenerace“ (ukazující, k čemu může vést tzv. generativní gramatika s příslušným vybraným slovníkem), „Rozhovor s Golo Mannem“, z Interviewů „Vědecký interview Hosta s Romanem Jakobsonem“. V tomto rozhovoru se kladly a řešily zajímavé otázky z kulturní problematiky; např.: Jak se Vám podařilo „přivést“ ruský formalismus a zasnoubit s ním českého ducha, aby vznikl český strukturalismus? Dala Vám hodně moudrost starých Čechů, a co by dnes mohla poskytnout světu moudrost nových Čechů? A je nějaká? Jak bychom si opatřili druhého Jakobsona?

Na články navazuje řada Susových recenzí. První dvě – „Velký univerzalista“ (o Březinových *Esejích z pozůstalosti*) a „Proklatě spílá koketnosti“ (o básnické sbírce

Josefa Jelena *Pod sedmi pečeti*) – jsou pro Suse netypické svým rozsahem (přes jednu stránku HDD). U Březiny chtěl zdůraznit jeho „duchovní typ, jenž je v naprostém sváru s banálním empirismem české střízlivosti, údajně pro nás typické“, u Jelena jeho rychlé „ometafořené a hochbanální překládání do poetočestiny“. Na str. 13–56 se můžeme začíst do Susových pověstných recenzí v *Hostu* v rubrice 13 řádků² Olega Suse. Šlo nejčastěji o recenze českých publikací básnických, beletristických, o jejich autorech, výjimečně sáhl po publikacích přeložených nebo odborných (např. *Sešity novináře – Psychologie a sociologie hromadného sdělování*, Miroslav Heřman – *Josef Dobrovský a české příslovnictví*). Více místa věnoval Sus recenzím v rubrice Glosář, o níž editor uvádí, že „pozornost mnoha čtenářů vzbudily rovněž kratší či delší zpravidla ostře píchavé články, podepsané nově vymyšlenými pseudonymy“; např. *O jednom českém, zcela domácím antiběsu, Úplně tiší jako myšky, O galeriích na galejích českého jazyka, K teorii výstrelků, Člověk jako část prostoru*. Tento svazek uzavřel editor medailonem o Susovi, bibliografií a obsáhlejším doslovem.

Druhý svazek *Osmkrát Oleg Sus – vždy stejný a vždy trochu jiný*³ připravil Ladislav Soldán s Bohumilem Marčákem. Obsahuje

1 SUS, Oleg. *Oleg Sus méně známý: (a stejně neúprosný)* : z Článků, Recenzí, Glosářů, Lektýrníku, Sami proti sobě a jiných rubrik *Hosta do domu* 1968. Brno: Tribun EU 2017 (pozn. red.).

2 Ano, skutečně šlo o recenzi na 13 řádcích, navíc poměrně krátkých (pozn. red.).

3 MARČÁK, Bohumil – SOLDÁN, Ladislav. *Osmkrát Oleg Sus : Vždy stejný a vždy trochu jiný*. Miroslav Klepáček – Sursum: Tišnov – Brno 2018.

osm Susových portrétů (formátu 11,4 cm x 8,5 cm), které Bohumil Marčák pořídil původně pro revue Masarykovy univerzity *Universitas*. Dále v knize najdeme Susův „Vlastní životopis“ z roku 1963, napsaný pro děkanát Filozofické fakulty – jeho opis Soldán zařadil už do strojopisného sborníku *In memoriam – Oleg Sus 1924–1982*, jehož jediný exemplář převzala PhDr. Milada Susová. A také „Ještě jeden doslov...“ Ladislava Soldána, doplňující obsah svazku o některá další sdělení, např. že ve 4. čísle *Universitas* 1995 byly Susovy fotografie „nikoli jen instruktivním doprovodem článku teoretika a historika výtvarného umění Jaroslava Sedláře“.

Čtenáře zaujmou rovněž krátké texty vztahující se k jednotlivým fotografiím, a tím k Susovi samému. Tak v textu k první fotografii čteme: „Většina těch, kteří na Olega

Suse po letech vzpomínají, tvrdí, že často připomínal zlého muže! Takto se často jevil nikoli jen básníkům a prozaikům, jejichž díla podrobil svým zcela neústupným kritikám, nýbrž i těm vysokoškolákům, jimž přednášel a které právě zkoušel. A je moc dobře, že mnozí z nich na takto rozezlého kritika nebo učitele nezapomněli – a bez jakéhokoliv předstírání vzpomínají na něj jen v dobrém; vždyť je právě něco nebo něčemu naučil!“ A u poslední fotografie: „Oleg Sus klidný; vůbec ne jenom uklidněný nějakou chimérou, přechodnou slávou (věru že polní trávou), a jistě ani ne vlastním životem. V této podobě jsem viděl svého učitele nejraději. A je dobře, že právě můj vyznavačský text o posledním snímku se stal nejkratším; k tomu ještě něco o brýlích: nedíváme se brýlemi, nýbrž očima.“ (Na fotografii má Sus jednu bočnici brýlí v ústech.)

doc. PhDr. Jiří Gabriel, CSc.

Brno, Česká republika

jgab@post.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.